

Бібліографічні посилання:

1. Дьяченко М.И., Кандибович Л.А., Пономаренко В.А. Готовність к діяльності в скрутних ситуаціях: психологічні аспекти. Мінськ. Видавництво ун-та, 1985. 206 с.
2. Ягупов В.В. Військова психологія: Підручник. К.: Тандем, 2004. 626 с.
3. Навчання поліцейських на початковому етапі вогневої підготовки: методичні рекомендації / кол. авт.; за заг. ред. Поливанюка В.Д. - Дніпро: ДДУВС, 2019. - 52 с.

Карпенко Олександр Миколайович

викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

Лагун Карина Дмитрівна

курсант 1 курсу Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

**ДОСВІД ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ
ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЧИ ВИКОРИСТАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ
ПРИ НЕСЕННІ СЛУЖБИ**

Підготовка висококваліфікованих співробітників поліції – найважливіше завдання освітніх організацій Міністерства внутрішніх справ України. Однією з профільних дисциплін даних установ є вогнева підготовка, мета якої – формування стійких навичок володіння вогнепальною зброєю. При вивченні дисципліни важливо не тільки навчити курсанта або слухача прийомам і правилам стрільби, але і психологічно підготувати його до застосування зброї в умовах несення служби. Цей елемент навчальної програми складний і багатогранний, так як передбачає індивідуальний підхід до кожного курсанта.

Відповідно до чинного законодавства поліція покликана забезпечувати дотримання законності, захист прав і свобод особистості, суспільства і держави від протиправних посягань.

При несенні служби співробітники поліції, виконуючи свої посадові обов'язки, виявляються в екстремальних обставинах, пов'язаних із застосуванням чи використанням вогнепальної зброї. Конфліктні ситуації і правопорушення ускладнюються різними зовнішніми факторами: в більшості випадків темний час доби, несприятливі погодні умови, обмежений час на оцінку подій і прийняття правомірного рішення, мінімальна дистанція і раптовість нападу, агресивність і озброєність злочинців. Необхідно підкреслити, що найчастіше застосування чи використання зброї співробітниками поліції відбувається в громадських місцях, де можуть перебувати сторонні особи, які можуть постраждати від пострілів. Як правило, при чисельній перевазі правопорушників сторонні громадяни, які випадково

опинилися на місці події, не роблять поліцейським абсолютно ніякої допомоги. [1] Виникаючі ситуації протидієвства вимагають негайного прийняття компетентного і грамотного рішення про застосування або незастосування зброї. При цьому, незважаючи на швидкоплинність і короткочасність вогневого контакту, необхідно пам'ятати, що неправомірне застосування зброї впливає на долю співробітника поліції, що оточують громадян і правопорушника.

Вимоги до організації вогневої підготовки в поліції передбачають формування навичок виконання певного переліку вправ відповідно до показників. Для виховання компетентного поліцейського на заняттях з вогневої підготовки в навчальних закладах системи МВС України важливо розвивати не тільки вміння впевнено виконувати різні стрілецькі вправи, а й моделювати нестандартні стресові ситуації, що дозволяють психологічно підготувати співробітника до застосування знань, умінь і навичок. У зв'язку з цим при навчанні курсантів і слухачів до виконання дій з вогнепальною зброєю під час несення служби важливу роль відіграють правова, психологічна, фізична та вогнева підготовка.

Впевнене і правомірне поводження зі зброєю – одне з найважливіших якостей співробітника поліції, який починає формуватися на стадії навчання курсантів і слухачів і підтримується практичними навичками при несенні служби. Для досягнення навички компетентного застосування чи використання зброї в профільних вузах МВС в рамках дисципліни вогневої підготовки проводяться заняття по комплексному практикуму, які включають в себе розроблені і затверджені нестандартні вправи, виконувані з вогнепальною зброєю, а також сукупність психологічних вступних ситуацій, що дозволяють занурити випробуваного в обставини застосування зброї, наближені до реальних. При проведенні практикуму оцінюються здатність курсанта спілкуватися з правопорушником і громадянами, взаємодія з напарником, вміння подавати команди, тактичні навички і вміння, дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами, знання матеріальної частини зброї, здатність усувати відмови зброї і правомірність його застосування.

Особливу увагу варто приділити психологічній підготовці співробітників до ситуації, що вимагає застосування чи використання вогнепальної зброї стосовно правопорушника. Специфіка цього елемента полягає в тому, що рівень моральної стійкості до екстремальної ситуації у окремо взятого співробітника не завжди вдається однозначно визначити на етапі навчання, оскільки предмет вивчення складний.

Для того щоб психологічно підготувати курсанта до застосування чи використання зброї в практичній діяльності, викладачі самостійно розробляють вправи, що формують моральну стійкість співробітника до стресової ситуації, пов'язаної із застосуванням чи використанням вогнепальної зброї. Специфіка даного методу полягає в індивідуальному та груповому способі навчання виходячи з показаних результатів. [2]

Складність психологічної підготовки полягає у відсутності єдиного стандарту вправ, призначених для курсантів, схожі лише їх загальні умови: розміри мішеней, дистанція, час, кількість боєприпасів, положення для стрільби, фізичне навантаження. При цьому стрілок прекрасно розуміє, що він стріляє по мішені і в разі непотрапляння в задану зону ураження вогню в поліцейського ніхто вести не буде.

Формуванню досвіду успішної і точної стрільби курсантів в рівній мірі сприяють тренування зі зброєю і психологічна впевненість у своїх діях. Незважаючи на дані аспекти дисципліни «Вогнева підготовка», дівчата можуть придбати аналогічні навички зі стрільби, що і юнаки, необхідно лише бажання і прагнення. Встановлено, що з методичної точки зору запорукою успіху у формуванні навички щодо дій по командам для курсантів є повторення всіх команд по черзі. Також в удосконаленні навичок та результативності стрільби допомагають додаткові заняття і особиста консультація з викладачем. У зв'язку з цим основна маса опитаних зазначила, що при роботі на занятті дуже важлива особистість педагога. Незважаючи на цей фактор, більшою мірою підвищенню результативності допомагає метод самостійного психологічного настрою.

При навчанні курсантів не варто забувати, що в практичній діяльності при несенні служби на обставини застосування чи використання зброї впливають різні об'єктивні і суб'єктивні чинники. При поєднанні різних психологічних і фізіологічних елементів у співробітника розвивається почуття впевненості в компетентному застосуванні чи використанні вогнепальної зброї. Воно має на увазі під собою критичне ставлення до зовнішніх чинників: погодних умов, часу доби, поганому висвітленню, динаміці розвитку ситуації, агресії і озброєності правопорушників, а також суб'єктивних факторів: психологічної та фізичної втоми, поганого настрою і самопочуття співробітників поліції.

Бібліографічні посилання:

1. Особливості формування психологічної стійкості і готовності працівників поліції у процесі навчання з вогневої підготовки [Електронний ресурс] / Д. Г. Казначеев, О. М. Лопаєва // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2018. - № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2018_4_16
2. Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та Норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб: Наказ Міністерства внутрішніх справ від 26.04.2019 року № 334. URL: <https://www.bing.com/search?q=2.+Про+затвердження+Курсу+стрільб+для+поліцейських+та+Норм+витрат+боєприпасів%2C+пострілів%2C+вибухових+пакетів+i+гранат+поліцейськими+під+час+проведення+практичних+стрільб%3A+Наказ+Міністерства+внутрішніх+справ+від+26.04.2019+року+№+334&cvid=fd8130fbe2e04e86a55f0da6ad4af9fb&aqs=edge..69i57.370j0j4&pqlt=803&FORM=ANAB01&PC=U531>